

تأثیر سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان جنگ تحمیلی شهر نجف آباد

* مژده کیانی

E-mail: mjdhkiani@yahoo.com

** خدیجه صالحی

E-mail: Salehi742@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۹/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۰/۴

چکیده

هدف این پژوهش بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی جانبازان شهر نجف‌آباد با روش پیمایشی است و در آن دیدگاه نظری گیدنز، سوبل و چینی استفاده شد. جامعه‌ی آماری کلیه‌ی جانبازان شهر نجف‌آباد در سال ۱۳۹۵ است که براساس آمار بنیاد شهید نجف‌آباد ۳۰۰۰ نفر است. حجم نمونه ۴۰۰ نفر از جانبازان است که به روش تصادفی و طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه سرمایه فرهنگی بوردیو و پرسشنامه محقق ساخته سبک زندگی است.

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون تک متغیره بیان کننده‌ی این است که سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد. ویژگی‌های فردی (وضعیت تأهل، محل تولد و سن) بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد. نتایج حاصل از آزمون رگرسیون چند متغیره بیان کننده‌ی این است که در مجموع متغیرهای مستقل، ۷۵ درصد از تغییرات سبک زندگی جانبازان را تبیین می‌کنند.

کلید واژه‌ها: سبک زندگی، سرمایه فرهنگی، جانبازان جنگ تحمیلی.

* استادیار گروه علوم اجتماعی و عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور، نویسنده‌ی مسئول

** کارشناس ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی دهقان

طرح مسئله

سبک زندگی از مفاهیم بسیار مهم جامعه‌شناختی است که برای بیان شیوه زندگی روزمره به کار می‌رود. در جوامع نوین امروزی، مفهوم سبک با توجه به سبک زندگی افراد و گروه‌ها براساس امکان‌پذیری از میان تنوع سبک‌های زندگی، به سرمایه فرهنگی گره خورده است. به عبارت دیگر، سرمایه فرهنگی افراد، تعیین‌کننده مهم سبک زندگی است.

ظهور جامعه مصرفی، سبب انتخابی شدن زندگی روزمره می‌شود. در این شرایط در حوزه هویت، یکی از مؤلفه‌های اساسی فعالیت روزمره، انتخاب‌هایی است که به طور عادی انجام می‌دهیم. نوگرایی، فرد را با تنوع پیچیده‌ای از انتخاب‌های ممکن رودررو می‌کند. یکی از این پیامدها اهمیت یافتن سبک زندگی است (نیازی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱). سبک زندگی براساس تعریف سوئل: «سبک زندگی عبارت است از هر شیوه‌ی متمایز و بنابراین قابل تشخیص زیستن»، شیوه‌ی زیستن باید میان تعداد کثیری از مردم عمومیت داشته باشد (اباذری و چاوشیان، ۱۳۹۰: ۱). سرمایه‌ی فرهنگی دربرگیرنده تمایلات پایدار افراد است که در خلال اجتماعی شدن در فرد انباشته می‌شوند (فاضلی، ۱۳۸۲: ۳۷). از نظر بوردیو، فرهنگ گسترده‌ی نسبتاً وسیعی است که تولید مادی و نمادین آثار فرهنگی را شامل می‌شود که او از آن به «سرمایه‌ی فرهنگی» تعبیر می‌کند. این سرمایه‌ی شامل اموری نظیر محصولات فرهنگی (مانند کتاب، اثر نقاشی و...) و فعالیت‌هایی نظیر حضور در کنسرت موسیقی، بازدید از موزه‌ها و جشنواره‌ها، تماشای مسابقات ورزشی، حضور در نهادهای آموزشی مناسب و کسب مدارک تحصیلی است (ادریسی و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۶ به نقل از محمودپور، ۱۳۹۳). بوردیو معتقد است که طبقه و فرهنگ به صورت عمودی رتبه‌بندی شده یکدیگر را تقویت می‌کنند. سرمایه فرهنگی، تعیین‌کننده‌ی سطح پرستیژ فرهنگی سطوح مختلف ساختار طبقاتی در جامعه است. از آنجا که جانبازان نقش عمده‌ای در دفاع از میهن اسلامی داشته‌اند، پس از گذشت سال‌های طولانی از جنگ تحمیلی ۸ ساله همچنان درگیر مشکلات جسمی و روحی ناشی از جنگ هستند یکی از پژوهشگران (صالحی) این مقاله، همسر جانباز است و در کنار یک جانباز زندگی می‌کند. وی از ابتدای زندگی با فراز و نشیب‌های زیادی روبرو بوده است. مشکلات سرپرست خانواده، او و فرزندانش را درگیر کرده است. بدین‌سان او در صدد شد تا سرمایه فرهنگی و عوامل اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی جانبازان را مورد بررسی قرار دهد. به علت جانبازان قشر خاصی از جامعه هستند که متناسب با

تغییرات اقتصادی - اجتماعی در شهرهای ایران، سبک‌های زندگی متفاوتی را تجربه می‌کنند، ضرورت دارد با توجه به سرمایه‌های فرهنگی آنان، کاوش‌های کاربردی در مورد ایشان مورد توجه قرار گیرد. از طرف دیگر نتایج بررسی‌ها نشان داد که در ایران، پژوهشی در مورد سبک زندگی جانبازان انجام نشده است.

از آنجا که گسترش شهرنشینی و مدرن شدن زندگی در شهر نجف‌آباد طی سال‌های اخیر، سرمایه‌ی فرهنگی و سبک زندگی جانبازان را تحت تأثیر قرار داده است، و نیز به دلیل شرایط جسمانی خاص جانبازان، سبک زندگی آنان در زندگی فردی و اجتماعی قابل تأمل و بررسی می‌باشد. در این پژوهش تأکید بر این است که سبک زندگی براساس نوع و میزان سرمایه فرهنگی سامان می‌یابد (محمدی، دادهیر و محمدی، ۱۳۹۱: ۱). هم‌چنین سبک زندگی نقش اساسی در برساختن هویت و رفتار دارد. سبک زندگی، بستر بازانديشی هویت است.

جهت‌گیری همگرای نظریه‌های اجتماعی اخیر به سمت پذیرش اهمیت فزاینده حوزه مصرف و فعالیت‌های سبک زندگی در شکل دادن به هویت شخصی و اجتماعی است (اباذری و چاوشیان، ۱۳۹۰: ۱).

پرسش‌های پژوهش

براساس مطالب مطرح شده در بالا، مؤلفان به دنبال پاسخ به مهم‌ترین سؤال این پژوهش بودند؛ این که آیا سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان شهر نجف‌آباد مؤثر بوده است؟ بوده‌اند. سؤال دیگر پژوهش این است که آیا ویژگی‌های فردی (سن، محل تولد و وضعیت تأهل) بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد؟

چارچوب نظری

از دیدگاه بوردیو، ابعاد سرمایه فرهنگی می‌تواند به سه صورت سرمایه فرهنگی تجسم یافته، عینیت یافته و نهادی، تجلی یابد. به تمامی اشیاء و کالاهای فرهنگی، سرمایه فرهنگی عینی می‌گویند، اما خصلت اساسی این سرمایه در این است که اثر آموزشی بر دارندگان آن می‌گذارد (بوردیو، ۱۳۸۴: ۱۳۷).

از نگاه گیدنز مطالعه‌ی سبک زندگی عبارت است از تلاش برای شناخت مجموعه منظمی از رفتارها با الگوهای کنش که افراد آنها را انتخاب کرده و کنش‌شان در زندگی روزمره به واسطی آنها هدایت می‌شود (فاضلی، ۱۳۸۲: ۶۶). نظریه‌پرداز مهم دیگر در

این حوزه میشل سوپل است. بنا به استدلال او، سبک زندگی پدیده ای ملموس، قابل مشاهده و یا قابل استنتاج از مشاهده است؛ پدیده‌ای که به بارزترین وجه در الگوهای مصرف خود را نشان می‌دهد (سوپل، ۱۹۸۱: ۲۸).

میشلن شیز محقق دیگری است که از دریچه مفاهیمی مثل «کسب پرستیژ»، «سازوکارهای تأیید» و «قدرت فرهنگی» پدیده سبک زندگی را بررسی کرده است. نتیجه‌گیری شیز این است که سبک زندگی هم وسیله‌ای است برای تولید و توزیع قدرت فرهنگی در سطوح مختلف جامعه و هم حاصل این نحوه‌ی تولید و توزیع است (شیز، ۱۹۸۷: ۲۵۳ به نقل از محمدی، دادهیر و محمدی، ۱۳۹۱: ۶). دیوید چینی استدلال کرد که سبک زندگی همان «سازمان اجتماعی مصرف» است. مشخصه‌های اصلی سبک زندگی همچون سطح‌ها، خودها و احساسات یا قریحه‌ها را می‌توان به تجربه از طریق بررسی سرمایه و مصرف فرهنگی افراد مطالعه کرد (چینی، ۲۰۰۲: ۱۱). در این پژوهش تأکید بر این است که سبک زندگی بازتابنده فرایندهای مختلف هویت‌یابی و معناسازی و انتخاب‌گری است و بر تمایز و تشخیص و پرستیژ فرد یا گروه اجتماعی دلالت دارد.

جدول شماره ۱: چارچوب نظری مورد استفاده در پژوهش به تفکیک متغیرهای کلیدی

متغیر	نظریه پرداز
سرمایه فرهنگی	پیر بوردیو
سبک زندگی	آنتونی گیدنز، میشل سوپل، میشلن شیز، دیوید چینی

محمدی، دادهیر و محمدی (۱۳۹۱) به بررسی مناسبات سرمایه فرهنگی و سبک زندگی در میان شهروندان طبقه متوسط شهر سنندج، کردستان پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین سرمایه فرهنگی و اشکال آن با سبک زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. هم‌چنین در بین اشکال مختلف سرمایه فرهنگی نوع «سرمایه فرهنگی تجسم یافته» بیشترین رابطه با سبک زندگی را دارد. یعنی با افزایش سرمایه فرهنگی، سبک زندگی افراد پیچیده‌تر می‌شود.

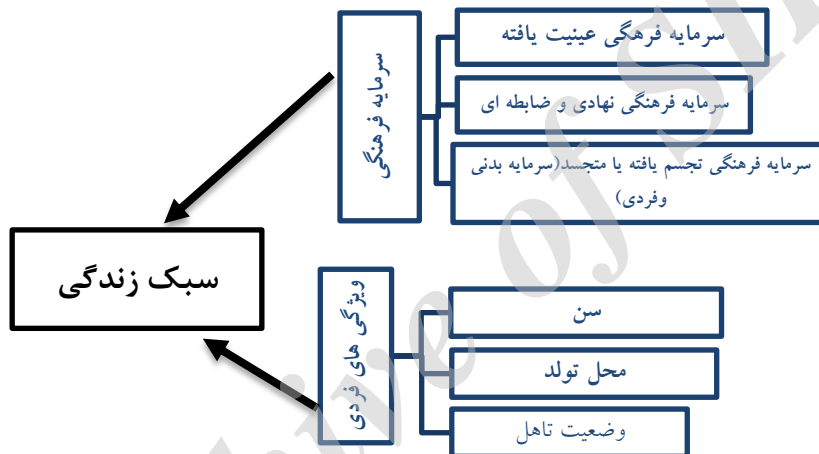
نتایج پژوهش اسماعیلی (۱۳۹۱) با عنوان «سرمایه فرهنگی و سبک زندگی زنان شهر شیراز» نشان داد هر یک از ابعاد سرمایه فرهنگی (ذهنی، عینی، نهادی) با سبک زندگی زنان متأهل شهر شیراز رابطه دارد.

هم‌چنین سرمایه فرهنگی با سبک زندگی زنان رابطه معنی‌داری داشته است. بدین معنی که هر چه سرمایه فرهنگی مدرن افزایش یابد، سبک زندگی زنان مدرن‌تر می‌شود.

گنجی، حسین بر و کریمیان (۱۳۹۴) در پیمایشی به بررسی رابطه‌ی سرمایه فرهنگی و سبک زندگی در بین مردان شهر زاهدان پرداختند. نتایج نشان می‌دهند بین سرمایه فرهنگی مدرن با سبک زندگی مدرن از یک سو و سرمایه فرهنگی سنتی با سبک زندگی سنتی از سوی دیگر، رابطه مستقیم، مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

هاکیم (۲۰۰۲) در مقاله‌ی پژوهشی «سبک زندگی و تفاوت در انتخاب بازار کار زنان» نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که ترجیحات سبک زندگی تأثیر بسزایی بر انتخاب نوع شغل زنان دارد و تنوع در سبک زندگی در میان کارمندان زن در مشاغل خاص (پاره‌وقت و نیمه‌وقت) قابل ملاحظه است. تورچ (۲۰۰۷) در مقاله‌ی با عنوان «پایگاه اجتماعی و مصرف کالاهای فرهنگی» به این نتیجه رسیده است که نوع فعالیت اقتصادی و منزلت شغل افراد در کشور کانادا با سبک مصرف کالاهای فرهنگی رابطه دارد و نیز درآمد و تحصیلات آنان مؤثر بر نحوه مصرف کالاهای فرهنگی است (کردی و هادیزاده، ۱۳۹۱: ۲۸).

مدل تحلیلی پژوهش

نمودار شماره‌ی ۱: مدل مفهومی پژوهش

فرضیات پژوهش

- ۱- ویژگی‌های فردی (سن، محل تولد و وضعیت تأهل) بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد.
- ۲- سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد.

تعریف متغیرها

سبک زندگی: ویلن در جایی، سبک زندگی را الگوی رفتار جمعی می‌داند. این رفتارها از جنس رسوم و عادات اجتماعی و روش‌های فکری هستند (ویلن، ۱۸۹۹: ۳۶۰) بوردیو، سبک را چنین توصیف می‌کند: «سبک بیشترین توانایی را برای ارائه ویژگی‌هایی دارد که همه فعالیت‌ها را در خود خلاصه کرده است (مانند یک معادله که یک منحنی در آن خلاصه شده است)» (بوردیو، ۱۹۴۸: ۵۳).

جدول شماره ۲: جدول شاخص‌سازی سبک زندگی

شاخص	
آرامش و معناداری در زندگی	تربیت و توانایی در سبک
سلامت جسمانی	
علاقتمندی به ورزش	
هدفمندی در زندگی	
رفتار بین فردی	

سرمایه فرهنگی عبارت از شناخت و ادراک فرهنگ و هنرهای متعالی، داشتن ذائقه خوب و شیوه‌های عمل متناسب است (فاضلی، ۱۳۸۶: ۴۷). سرمایه فرهنگی نوعی دارایی است که مجسم‌کننده، ذخیره‌کننده یا تأمین‌کننده ارزش فرهنگی علاوه بر هرگونه ارزش اقتصادی است که می‌تواند داشته باشد (تراسی، ۱۳۸۲: ۶۸).

جدول شماره ۳: شاخص‌سازی سرمایه فرهنگی

مهارت ذهنی	تجسم یافته (بدنی و فردی)
مهارت در بیان مطالب درسی	۴
مصرف کالاهای فرهنگی	
تملک کالاهای فرهنگی	
علاقتمندی به هنر	نهادی
مدارک تحصیلی	

روش پژوهش جامعه آماری، حجم نمونه

روش پژوهش پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه‌ی جانبازان ساکن شهر نجف‌آباد اصفهان که در سال ۱۳۹۵، ۳۰۰۰ نفر است. پس از تعیین ضریب اطمینان و واریانس جامعه، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شد. در پژوهش حاضر روش نمونه‌گیری تصادفی ساده است. با همکاری بنیاد شهید نجف‌آباد، اطلاعات آماری جانبازان برای تکمیل پرسشنامه‌ها اخذ شد. براساس لیست آماری بنیاد شهید نجف‌آباد، دسترسی به جانبازان برای تکمیل پرسشنامه، امکان‌پذیر شد. در پژوهش حاضر، برای جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه استفاده شده است. این ابزارهای اندازه‌گیری شامل پرسشنامه استاندارد سرمایه فرهنگی بوردیو و پرسشنامه محقق ساخته سبک زندگی است. از دیدگاه بوردیو در تقسیم‌بندی انواع سرمایه استفاده شده است. پرسشنامه سرمایه فرهنگی بوردیو در سه شاخص: ۱- تجسم یافته یا سرمایه بدنی و فردی (مهارت ذهنی، مهارت در بیان مطالب درسی) ۲- عینی (مصرف کالاهای فرهنگی، تملک کالاهای فرهنگی، علاقمندی به هنر) ۳- نهادی (مدارک تحصیلی) است. پرسشنامه سبک زندگی جانبازان شامل ۴۷ سؤال است که در طیف ۴ گزینه‌ای هرگز، گاهی، معمولاً، اغلب طراحی شده است و مؤلفه‌های آرامش و معنا در زندگی، روابط بین فردی، ورزش، بهداشت فردی و ویژگی‌های رفتاری جانبازان را مورد سنجش قرار داده است.

اعتبار و پایایی

در پژوهش حاضر روایی صوری پرسشنامه‌ها توسط اساتید خبره تأیید شده است. برای مشخص کردن پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است.

آمار توصیفی

۴۹٪ از پاسخگویان جانباز در گروه سنی ۳۹ تا ۵۰ سال، ۴۳/۵٪ افراد پاسخگو بیشتر از ۵۰ سال و ۷/۵٪ کمتر از ۳۹ سال می‌باشند. ۵۸/۵٪ افراد دیپلم، ۳۱٪ لیسانس و ۵٪ دیگر بالاتر از لیسانس می‌باشند. ۶۴/۵٪ شاغل و ۱۳٪ بازنشسته هستند. با توجه به نتایج جدول میانگین سرمایه فرهنگی ۳/۰۷ و انحراف معیار آن ۰/۷۵ است. به این معنی که میانگین علاقمندهای سرمایه فرهنگی در حد متوسط است.

جدول شماره ۴: جدول توزیع پاسخگویان بر حسب سرمایه فرهنگی

آنها کروناخ	انحراف	معیار	میانگین	فراوانی‌ها					نسبی	مطلق	علاقه به موسیقی
				زنی	مرد	متوسط	زنی	مرد			
۰/۸	۰/۷۵	۳/۰۷	۰/۰۷۵	۰/۰۷۵	۰/۱۵	۰/۲	۰/۲۳	۰/۳۰	نسبی	۸۰	علاقه به موسیقی
				۳۰	۶۰	۸۰	۹۲	۸۰	مطلق		
				۰/۲۴	۰/۲	۰/۱۵	۰/۲۵	۰/۱۱	نسبی	علاقه به نقاشی و خطاطی	
				۹۶	۸۰	۶۰	۱۰۰	۴۴	مطلق		
				۰/۱۲	۰/۳	۰/۳۰	۰/۱۳	۰/۰۹	نسبی	بازدید از موزه و نمایشگاه‌های هنری	
				۸۴	۱۲۰	۱۲۰	۵۴	۳۶	مطلق		
				۰/۱	۰/۳۴	۰/۲۲	۰/۲	۰/۱۱۵	نسبی	مطالعه مجلات و روزنامه‌ها	
				۴۰	۱۳۶	۸۸	۸۰	۴۸	مطلق		
				۰/۰۶	۰/۰۸	۰/۳۹	۰/۲۳	۰/۱۹	نسبی	مهارت در انتقال مفاهیم به دیگران	
				۲۴	۳۲	۱۵۶	۹۲	۷۶	مطلق		
				۰/۱۰	۰/۳۱	۰/۳۲	۰/۱۹	۰/۱	نسبی	وجود آثار هنری و مجسمه در خانه	
				۴۰	۱۲۴	۱۲۸	۷۶	۴۰	مطلق		
				۰/۲۵	۰/۱۶	۰/۲	۰/۱۷	۰/۱۴۵	نسبی	علاقه به نویسندگی	
				۱۰۰	۴۴	۸۰	۶۸	۵۸	مطلق		
				۰/۰۵	۰/۱۵	۰/۳۹	۰/۰۸۵	۰/۰۹	نسبی	داشتن مدرک تحصیلی در زبان خارجی	
				۲	۶۰	۱۴۶	۳۴	۳۶	مطلق		
				۰/۱۲۴	۰/۲۱	۰/۲۷	۰/۱۸۶	۰/۱۳	میانگین علاقمندی فرهنگی		

آزمون فرضیه

ویژگی‌های فردی (وضعیت تأهل، محل تولد و سن) بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد. با توجه به نتایج رگرسیونی، متغیرهای سن، محل تولد و تأهل بر شاخص آرامش و معنی داری در زندگی، هدفمندی در زندگی، رفتار بین فردی تأثیر دارد؛ زیرا $\text{sig} < 0.05$. محل تولد بیشترین وزن در شاخص آرامش و معناداری در زندگی ($\text{beta} = 0.245$) و رفتار بین فردی ($0/363$) دارد. همچنین وضعیت تأهل بیشترین وزن در هدفمندی در

زندگی ($\beta=0/28$) و علاقمندی به ورزش دارد. در شاخص علاقمندی به ورزش متغیر سن تأثیر دارد.

جدول شماره ۵: جدول آزمون رگرسیون ویژگی‌های فردی

متغیرهای مستقل	خروجی مدل رگرسیونی			
	ضرایب غیر استاندارد بتا	ضرایب استاندارد بتا (beta)	T	Sig
آرامش و معنا داری در زندگی	۳/۶۷۷		۴/۵۷۴	۰/۰۰۰
	۰/۳۳	۰/۱۹۶	۲/۸۷۴	۰/۰۰۵
	-۰/۸۵۶	-۰/۲۴۵	-۳/۴۸۵	۰/۰۰۱
	۰/۹	۰/۱۸۸	۳/۷	۰/۰۰۴
رفتار بین فردی	۴/۸۵۰		۵/۷۱۹	۰/۰۰۰
	۰/۲۱	۰/۱۱۸	۱/۷۶۲	۰/۸۰
	-۱/۳۹۰	-۰/۳۶۳	-۵/۳۶۴	۰/۰۰۰
	۰/۹۶	۰/۲۳	۳/۳	۰/۰۰
علاقمندی به ورزش	۲/۳۸۱		۵/۹۳۸	۰/۰۰۰
	۰/۰۰۴	۰/۰۴۷	۰/۶۶۱	۰/۵۱۰
	-۰/۲۶۶	-۰/۱۵۹	-۲/۱۷۴	۰/۰۳۱
	۰/۴	۰/۴	۳/۱	۰/۰۰
هدفمندی در زندگی	۴/۴۹۹		۱۴/۰۸۳	۰/۰۰۰
	-۰/۰۱۴	-۰/۲۱۴	-۳/۱۳۵	۰/۰۰۲
	-۰/۲۵۱	-۰/۱۷۹	-۲/۵۷۵	۰/۰۱۱
	۰/۳۱	۰/۲۸	۲/۷	۰/۰۰۱

سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد

سرمایه فرهنگی به تجسم یافته (بدنی و فردی)، عینی و نهادی شاخص‌سازی شده است. قبل از به کارگیری رگرسیون چندگانه عدم رابطه هم خطی بین متغیرهای مستقل

(مهارت ذهنی، مهارت در بیان مطالب، تملک کالاهای فرهنگی، علاقمندی به هنر و مدارک تحصیلی) در جدول زیر نشان داده شده است؛ زیرا مقادیر وضعیت شاخص، کمتر از ۱۵ است. که نشان دهنده‌ی عدم همخطی بین متغیرهای مستقل است. هم‌چنین مقادیر بالای تولرانس، رگرسیون را برای پیش بینی مناسب می‌سازد.

جدول شماره ۶: جدول عدم رابطه هم خطی بین متغیرهای مستقل

بررسی عدم رابطه هم خطی بین متغیرهای مستقل						تولرانس
مدرک تحصیلی	علاقمندی به هنر	تملك کالاهای فرهنگی	مصرف کالاهای فرهنگی	مهارت در بیان مطالب درسی	مهارت ذهنی	
۰/۹۲	۰/۸۸	۰/۸۹	۰/۹	۰/۷۸۵	۰/۸۷	
۱۳/۴	۱۲/۴۴	۱۱/۱۳۲	۹/۹۷	۷/۹۴	۶/۱۴	وضعیت شاخص

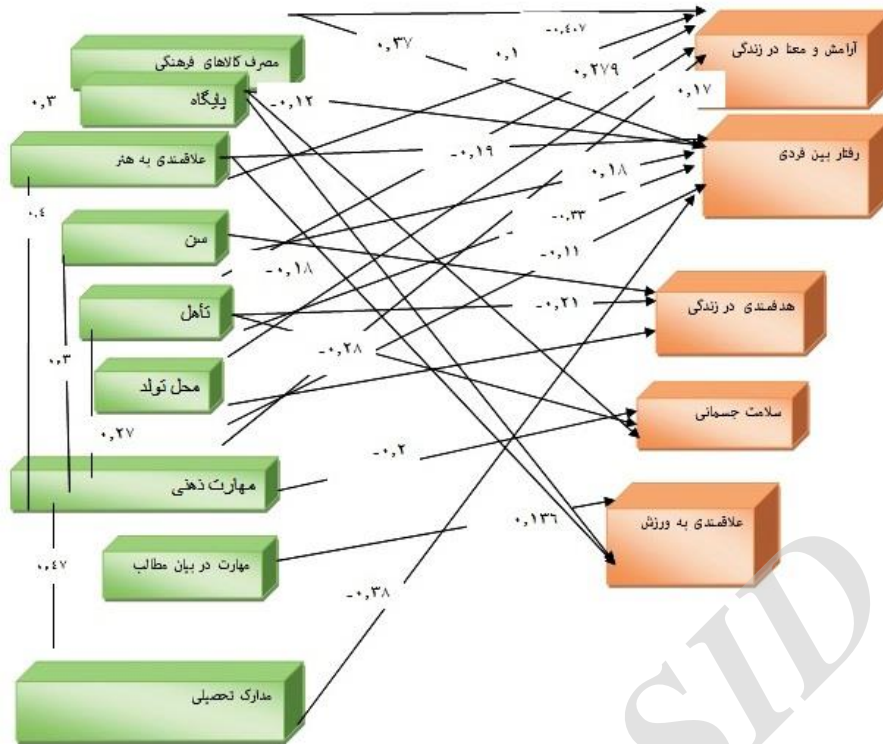
با عدم هم خطی متغیرهای مستقل نتایج رگرسیونی در زیر آمده است. با توجه به جدول زیر مهارت ذهنی، مصرف کالاهای فرهنگی، علاقمندی به هنر و مدارک تحصیلی بر آرامش و معناداری در زندگی تأثیر دارد. با توجه به قسمت دوم جدول مهارت ذهنی، مصرف کالاهای فرهنگی، تملک کالاهای فرهنگی، علاقمندی به هنر و مدارک تحصیلی بر شاخص رفتار بین فردی از سبک زندگی تأثیر دارد. با توجه به قسمت سوم جدول مهارت در بیان مطالب درسی، مصرف کالاهای فرهنگی و علاقه‌مندی به هنر بر علاقه‌مندی به ورزش از سبک زندگی تأثیر دارد. با توجه به قسمت چهارم جدول مهارت در بیان مطالب درسی، تملک کالاهای فرهنگی و علاقه‌مندی به هنر بر هدفمندی در زندگی از شاخص سبک زندگی اثر دارد. دوربین واتسون برای هر چهار شاخص سبک زندگی مقادیر نزدیک ۲، دارد بنابراین کفایت مدل رگرسیونی را تأیید می‌کند.

جدول شماره ۷: جدول رگرسیون چندگانه سنجش ابعاد سرمایه فرهنگی با ابعاد سبک زندگی

شاخص‌های سبک زندگی	دوربین واتسون	R	خروجی رگرسیون چندگانه				ابعاد سرمایه فرهنگی		
			Sig	T	ضرایب استاندارد بتا	ضرایب غیر استاندارد بتا			
آرامش و معنا در زندگی	۲	۰/۴۵	۰/۰۰۰	۷/۱		۳/۵۱۱	مقدار ثابت		
			۰/۰۹۸	۱/۶	۰/۱۴۱	۰/۲۱۶	مهارت ذهنی	تجسم یافته (بدنی و فردی)	
			۰/۲۲۶	۱/۲	۰/۰۸۹	۰/۰۸۳	مهارت در بیان مطالب درسی		
			۰/۰۳۱	۲/۱	۰/۱۸۳	۰/۳۲۹	مصرف کالاهای فرهنگی	ز.۹	
			۰/۶۵۶	۰/۴	۰/۰۳۹	۰/۰۷۸	تملك کالاهای فرهنگی		
	۰/۰۰۳	-۳	-۰/۲۶۵	-۰/۴۳۵	علاقمندی به هنر				
	۰/۰۰۰	-۴/۱	-۰/۳۴۹	-۰/۴۶۵	مدارک تحصیلی	نهادی			
	رفتار بین فردی	۲	۰/۵۸	۰/۰۰۰	۸/۴۱۴		۴/۰۵۱	مقدار ثابت	
				۰/۰۰۲	۳/۱۵۰	۰/۲۴۹	۰/۴۱۴	مهارت ذهنی	تجسم یافته (بدنی و فردی)
				۰/۷۷۵	۰/۲۸۶	۰/۰۱۹	۰/۰۱۹	مهارت در بیان مطالب درسی	
۰/۰۰۰				۴/۵۷۴	۰/۳۴۹	۰/۶۸۲	مصرف کالاهای فرهنگی	عینی	
۰/۰۱۵				-۲/۴۵۴	-۰/۱۹۵	-۰/۴۲۲	تملك کالاهای فرهنگی		
۰/۰۰۰	-۴/۳۸۳	-۰/۳۵۲	-۰/۶۲۵	علاقمندی به هنر					
علاقمندی به ورزش	۱.۹	۰/۳۴	۰/۰۰۰	۸/۹۰۰		۲/۱۹۹	مقدار ثابت		
			۰/۹۲۰	۰/۱۰۱	۰/۰۱۰	۰/۰۰۷	مهارت ذهنی	تجسم یافته (بدنی و فردی)	
			۰/۰۷۷	۱/۷۷۷	۰/۱۴۱	۰/۰۶۱	مهارت در بیان مطالب درسی		

هدفمندی در زندگی	۱.۹	۰/۴	۰/۰۹۷	۱/۵۸۸	۰/۱۴۵	۰/۱۲۱	مصرف کالاهای فرهنگی	عینی
			۰/۳۰۴	-۱/۰۳۲	-۰/۰۹۸	-۰/۰۹۱	تملك کالاهای فرهنگی	
			۰/۰۹۹	-۱/۵۱۵	-۰/۱۴۵	-۰/۱۱۱	علاقمندی به هنر	
			۰/۳۳۲	-۰/۹۷۳	-۰/۰۸۸	-۰/۰۵۵	مدارک تحصیلی	نهادی
			۰/۰۰۰	۱۳/۹۴		۲/۹۵۵	مقدار ثابت	
			۰/۹۰۷	۰/۱۱۷	۰/۰۱۱	۰/۰۰۷	مهارت ذهنی	
		۰/۰۹	-۱/۲۹۶	-۰/۱۰۳	-۰/۰۳۸	مهارت در بیان مطالب درسی	تجسم یافته (بدنی و فردی)	
		۰/۶۶۸	-۰/۴۳۰	-۰/۰۳۹	-۰/۰۲۸	مصرف کالاهای فرهنگی	عینی	
		۰/۰۴۳	۲/۰۳۷	۰/۱۹۲	۰/۱۵۴	تملك کالاهای فرهنگی		
		۰/۰۰۷	-۲/۷۲۲	-۰/۲۶۰	-۰/۱۷۱	علاقمندی به هنر		
		۰/۲۷۲	۱/۱۰۱	۰/۱۰۰	۰/۰۵۳	مدارک تحصیلی		

به کمک تحلیل مسیر براساس الگوی برازش داده شده در رگرسیون چندگانه بر مبنای ضرایب استاندارد بتا در شاخص آرامش و معنی‌داری در زندگی علاقه‌مندی به هنر بیشترین تأثیر مستقیم را از علاقه‌مندی به هنر ۰/۴۰۷ دارد و میزان اثرات غیرمستقیم شاخص آرامش و معنی‌داری از مسیر علاقه‌مندی به هنر ۰/۲- است. هم‌چنین در شاخص رفتار بین فردی مدارک تحصیلی بیشترین تأثیر مستقیم (۰/۳۸۳) بر متغیر وابسته دارد. هم‌چنین متغیر پایگاه اقتصادی بیشترین تأثیر مستقیم (۰/۳۵۷) را بر سلامت جسمانی دارد. متغیر سن بیشترین تأثیر مستقیم (۰/۲۲۶-) را بر شاخص هدفمندی در زندگی دارد که میزان اثرات غیرمستقیم از مسیر متغیر سن تأثیرگذار سن (۰/۰۸۲-) است. در شاخص علاقه‌مندی به ورزش، متغیر مستقل علاقه‌مندی به هنر بیشترین وزن را دارد (۰/۱۶۴-) و میزان اثرات غیرمستقیم از مسیر متغیر مستقل علاقه‌مندی به هنر (۰/۰۸) است.

جدول شماره ۸: جدول بررسی تأثیر متغیرهای تحقیق

متغیر وابسته	متغیر مستقل	اثرات مستقیم	اثرات غیرمستقیم
آرامش و معنا داری در زندگی	مهارت در بیان مطالب درسی	۰/۱۱۸	-
	مصرف کالاهای فرهنگی	۰/۱۸۱	$(۰/۱۸)(۰/۵) = ۰/۰۹$
	تملک کالاهای فرهنگی	-۰/۱۶۶	$(-۰/۱۶۶)(۰/۳) + (-۰/۱۶۶)(۰/۵) = -۰/۱۱۴$
	علاقتمندی به هنر	-۰/۴۰۷	$(۰/۴۷)(۰/۴)$
	سن	۰/۲۷۹	$(۰/۴۷)(۰/۴)(-۰/۴۰۷) + (۰/۳)(-۰/۴۰۷) = -۰/۲$
	محل تولد	-۰/۱۶۹	$(۰/۲۷۹)(۰/۳)(۰/۴۷) = ۰/۰۴$

		تاهل	-۰/۱۸۰	$(۰/۴۷)(۰/۲۷)(-۰/۱۸)=-۰/۰۲۲$
سلامت جسمانی		مهارت ذهنی	-۰/۲۰۸	$(-۰/۲)+(۰/۳)(-۰/۲)+(۰/۲۷)(-۰/۲)=-۰/۱۳۸$ $-(۰/۴۷)(-۰/۲)+(۰/۳)(۰/۴)$
		پایگاه اقتصادی - اجتماعی	-۰/۳۵۷	-
		تاهل	-۰/۲۶۹	$(۰/۲۷)(-۰/۲۸)=-۰/۰۷۵$
علاقه‌مندی به ورزش		مهارت در بیان مطالب	۰/۱۳۶	-
		علاقه‌مندی به هنر	-۰/۱۶۴	$(۰/۴۷)(۰/۴)(-۰/۱۶۴)+(-۰/۱۶۴)(۰/۳)=-۰/۰۸$
		پایگاه اقتصادی	۰/۱۳۶	-
هدفمندی در زندگی		سن	-۰/۲۲۶	$(۰/۴۷)(۰/۳)(-۰/۲۲۶)=-۰/۰۸۲$
		محل تولد	-۰/۱۸۷	-
		تاهل	-۰/۲۱۰	$(۰/۲۷)(-۰/۲۱)=-۰/۰۶$
رفتار بین فردی		مصرف کالاهای فرهنگی	۰/۳۶۷	$(۰/۵)(۰/۳۷)=۰/۱۹$
		تملك کالاهای فرهنگی	-۰/۱۷۲	-
		علاقه‌مندی به هنر	-۰/۱۸۸	$(۰/۴۷)(۰/۴)(-۰/۱۹)+(-۰/۱۹)(۰/۳)=-۰/۱$
		مدارک تحصیلی	-۰/۳۸۳	-
		پایگاه اقتصادی - اجتماعی	-۰/۱۲۱	-
		سن	۰/۱۸۲	$(۰/۴۷)(۰/۰۳)(۰/۱۸)=۰/۰۲۵$
		محل تولد	-۰/۱۱۲	-

نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی جانبازان شهر نجف آباد است. میانگین سرمایه فرهنگی ۳/۰۷ است. نتایج نشان داد که متغیرهای سن، محل تولد (شهر، روستا) و تاهل بر سبک زندگی با شاخص آرامش و معنی‌داری در زندگی، هدفمندی در زندگی، رفتار بین فردی تأثیر دارند. محل تولد بیشترین میانگین در شاخص آرامش و معناداری در زندگی و رفتار بین فردی دارد. هم‌چنین وضعیت تاهل بیشترین میانگین در هدفمندی در زندگی و علاقه‌مندی به ورزش دارد. یافته‌های این فرضیه با نتایج مطالعات ویل (۲۰۰۱) همخوانی دارد. هم‌چنین با نتایج مقدس جعفری و همکاران (۱۳۹۱) و اسماعیلی (۱۳۹۱) همسو است.

برای بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی از تحلیل رگرسیونی استفاده شد. نتایج نشان داد مهارت ذهنی، مصرف کالاهای فرهنگی، علاقه‌مندی به هنر و مدارک تحصیلی بر آرامش و معناداری در زندگی تأثیر دارد که علاقه‌مندی به هنر بیشترین تأثیر را دارا است. همچنین، مصرف کالاهای فرهنگی، تملک کالاهای فرهنگی، علاقه‌مندی به هنر و مدارک تحصیلی بر شاخص رفتار بین فردی از سبک زندگی تأثیر دارد. البته برای این متغیرهای مستقل علاقه‌مندی به هنر و مصرف کالاهای فرهنگی بیشترین میانگین را دارا است. نتایج حاکی از آن است که سرمایه فرهنگی بر سبک زندگی جانبازان تأثیر دارد. نتایج این پژوهش با پژوهش گنجی و همکاران (۱۳۹۴)، محمدی، دادهیر و محمدی (۱۳۹۱) همسو است.

می‌توان گفت که سرمایه فرهنگی دائماً خود را در زندگی پیچیده شهری، بازتولید می‌کند. سبک زندگی شهری از تغییرات اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی جواهر متاثر است. از آنجایی که سرمایه فرهنگی یکی از انواع تمایز یافته تغییرات اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی است، در سبک زندگی متبلور می‌شود و بر آن تأثیرگذار است. تفاوت‌های فرهنگی، سبک‌های متفاوت زندگی شهری را باز تولید می‌کند. این تفاوت‌ها در مصرف فرهنگی جانبازان مورد بررسی، همراه با تغییرات گسترش شهرنشینی و مدرن شدن زندگی در شهر نجف‌آباد، در سبک زندگی بازنمایی شده است. سرمایه فرهنگی جانبازان شهر نجف‌آباد، سبک زندگی شهری جانبازان را بازتولید کرده است.

منابع

- اباذری، یوسفعلی، چاوشیان، حسن (۱۳۸۱)؛ از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی رویکردهای نوین در تحلیل جامعه‌شناختی هویت اجتماعی، *نامه علوم اجتماعی*، دوره ۱۰، شماره پیاپی ۲۰، صص ۲۷-۳.
- اسماعیلی، نجمه (۱۳۹۱)؛ بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و سبک زندگی زنان، پایان‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه علامه طباطبائی - دانشکده علوم اجتماعی، کارشناسی ارشد.
- بوردیو، پیر (۱۳۸۱)؛ *نظریه کنش*، ترجمه مرتضی مردیها، تهران: انتشارات نقش و نگار.
- عدلی‌پور، صمد؛ بنیاد، لیلی؛ بردیافر، نیما (۱۳۹۴)؛ «تحلیل رابطه سبک زندگی با هویت فرهنگی جوانان شهر تبریز»، *فصلنامه مطالعات ملی*، ۶۴، س ۱۶، ش ۴.
- شاهنوشی، مجتبی؛ تاجی، محمدرضا (۱۳۹۱)؛ «تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی جوانان شهرستان شهرکرد»، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۱۳، ش ۳ (۵۱)، صص ۹۱-۱۱۲.
- فاضلی، محمد (۱۳۸۲)؛ *مصرف و سبک زندگی*، قم: صبح صادق، چاپ اول.
- کردی، حسین؛ هادیزاده، سکینه (۱۳۹۱)؛ «بررسی سبک زندگی زنان شاغل و غیرشاغل»، *فصلنامه علمی - پژوهشی زن و جامعه*، س ۳، ش ۴.
- گنجی، محمد؛ حسین‌بر؛ کریمی‌ان (۱۳۹۴)؛ «رابطه بین سرمایه فرهنگی و سبک زندگی مردان زاهدان»، *فصلنامه سبک زندگی*، سال اول، ش ۲، صص ۱۲۹-۱۷۶.
- محمدی، جمال؛ داهیر، ابوعلی؛ محمدی، فردین، محمد (۱۳۹۱)؛ «مناسبات سرمایه فرهنگی و سبک زندگی: پیمایشی در میان شهروندان طبقه متوسط شهر سنندج، کردستان»، *مجله جامعه‌شناسی ایران*، دوره ۱۳، ش ۴، صص ۱-۲۳.
- مقدس جعفری، محمدحسن؛ رضادوست، کریم، گلبریان، خدیجه (۱۳۹۱)؛ بررسی تأثیر عوامل فرهنگی بر سبک زندگی جوانان کافی‌شاپ در شهر اهواز، *مجله جامعه‌شناسی جوانان*، س ۳، ش ۷، صص ۱۰۹-۱۲۰.
- ناصری، سهیلا؛ ساروخانی، باقر (۱۳۹۵)؛ بررسی جامعه‌شناختی سرمایه فرهنگی خانواده‌های شهری و فرزندمداری، *مطالعات جامعه‌شناختی*، س ۶، ش ۲۰.
- نیازی، محسن؛ افراهادی، نژادی‌اعظم؛ سخایی، ایوب (۱۳۹۷)؛ *فراتحلیل رابطه سرمایه فرهنگی و سبک زندگی*، جامعه‌شناسی کاربردی، دوره ۲۹، ش ۴، پیاپی ۷۲، صص ۱۹-۱.
- Hakim, C. (2002); Lifestyle Preferences as Determinants of Women's Differentiated Labor Market Caewwrs, *Work and iccupation*, Vol 29. No 4, Nivamber, PP 428-459.
- Heyes, Elaine (2000); *the forms of capital*. Internet.
- Scheys, M. (1987); The Power of Lifestyle, *Society and Leisure*, 10(2), 249-266.
- Sobel, Michael (1981); Life style Expenditure in comet porary American: Relations bet ween stratification and culture, *American behavioral scientist*, Vol 26, No 4, PP 521-533.
- Torche, F. (2002); "Social Statues and Cultural Consumption: The Case of Reading Child", *Poetics*, Vol 35, No 2-3, PP 70-92.
- Veal, A.J. (2001); "Leisure, Culture and Lifestyle", *Society and Leisure*, Vol 24, No 2, PP 359-376.